

3. Даниленко Л. І. Моделювання в теорії та практиці управління освітніми організаціями. Освітній менеджмент: навч. посіб. Київ: Шкільний світ, 2003. С. 38–46.
4. Друкер П. Практика менеджмента. Москва: Вільямс, 2003. 388 с.
5. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту: навч. посіб. Київ: Либідь, 2004. 424 с.
6. Маслов В. І. Наукові основи та функції процесу управління загальноосвітніми навчальними закладами. Тернопіль: Астон, 2007. 150 с.
7. Освітній менеджмент в умовах змін: навч. посіб. / Л. Калініна, Л. Карамушка, Т. Сорочан, Р. Шиян; за заг. ред. В. Олійника, Н. Протасової; НАПН України, Ін-т менеджменту освіти НАПН України, Луган. обл. ін.-т післядиплом. пед. освіти. Луганськ: Рєзніков В. С., 2011. 306 с.
8. Смолей В. В. Загальні принципи шкільного менеджменту. *Наукові записки*. Серія: Педагогіка. 2010. № 3.
9. New english-ukrainian dictionary: новий англо-український словник. Київ: Чумацький шлях, 2000. 700 с.
10. Oxford Advanced Cearner's Dictionary of Current English / Seventh edition. Oxford: university press, 1997. 1716 s.

Профателюк Л. С., здобувачка 1-го курсу СО «Магістр»,
факультету хімії, біології і біотехнологій,
спеціальності 011 «Освітні, педагогічні науки»
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

Науковий керівник – **Зарішняк І. М.**, канд. пед. наук, доц.,
Донецький національний університет імені Василя Стуса,
Україна

УПРАВЛІНСЬКІ ПРОФЕСІЙНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ КЕРІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ОСВІТИ

Зміни в Україні мають великий вплив на сучасну систему освіти. З огляду на це, керівники навчальних закладів повинні бути обізнані в питаннях різних сучасних управлінських ідей, успішно їх використовувати та організовувати творчу діяльність.

Справжні професіонали в освітній галузі повинні глибоко розуміти статус і роль активної взаємодії людей, які беруть участь в освітньому процесі, і використовувати її як засіб самореалізації, самовдосконалення, саморозвитку

та самоствердження. Необхідно підготувати керівника з певною системою знань, умінь і навичок та особистісних і професійних якостей, з творчим науково-педагогічним мисленням, який актуалізує проблеми застосування інноваційних технологій навчання, що покликані забезпечити підготовку людини до стрімкого й мінливого життя у світі з різноманітними зв'язками.

Методологічною основою дослідження є загальні положення філософії та психології щодо когнітивної теорії як основи формування особистості (Б. Г. Ананьєв, В. П. Андрущенко, А. Г. Асмолов, В. Г. Кремень та ін.); основні положення системної діяльності, особистісний метод підготовки та виховання вчителів (Н. М. Бібік, О. Ю. Савченко, А. В. Сущенко та ін.); технічні методи як фактор модернізації професійної підготовки студентів (М. В. Гриньова, Г. В. Єльнікова, О. М. Пехота та ін.).

Метою статті є визначення управлінських компетентностей майбутніх керівників закладів освіти.

Процес інновацій та розвитку нашої країни визначає необхідність вдосконалення та прискорення розвитку та модернізації освітньої галузі.

Наразі механізм і характер міжособистісної взаємодії, пріоритети життєвих цінностей, філософія та психологія освіти та роль індивідів у суспільстві зазнають колосальних змін. Керівник відіграє важливу роль в організації ефективної роботи навчального закладу. Він повинен вміти приймати сміливі та мудрі рішення, творчо та ефективно вирішувати проблеми колективу (виробнича група та окрема команда), а також підтримувати здоров'я та здорову атмосферу колективу.

Інновації (італ. *Innovatione* – новини, інновації) – це нові форми організації праці та управління, нові типи технологій. Вони знайшли своє відображення у тенденціях накопичення та модифікації ініціатив та інновацій в освітній галузі; спричинили деякі зміни в освітній галузі [5, с. 104].

Інноваційний напрям освітньої діяльності залежить від соціально-економічної трансформації, освітня політика повинна бути відповідно оновлена, а керівники шкіл та вчителі мають освоювати і застосовувати освітні інновації, конкуренцію, освітні форми звичайних навчальних закладі [2, с. 53–61].

Загалом, поняття «управління» визначається як елементи, тобто функції організованих систем з різними властивостями. В управлінні освітніми закладами це явище розглядається за допомогою методів та заходів щодо забезпечення якості освіти. Це пов'язано з появою нового напрямку в педагогічній педагогіці інновацій, який перетворився на соціальне поле наукових знань, з певним змістом, принципами, тенденціями та закономірностями розвитку.

Інноваційна технологія викладання розглядається як особлива організація діяльності та ідей, спрямована на організацію інновацій у галузі освіти, або як

процес поглинання, впровадження та розповсюдження нового в освіті. Інновація навчально-виховного процесу означає впровадження нового у викладання та призначення, зміст, форму та методи у спільній діяльності учасників організації навчального процесу.

Інновація педагогіки є результатом творчого пошуку оригінальних, нестандартних рішень різних педагогічних проблем. Інновації педагогіки породили нові освітні технології, оригінальні освітні ідеї, форми та методи навчання, освітні моделі та нестандартні методи управління, що послідували за ними.

Варто зазначити, що лише в процесі професійної підготовки ми можемо підготуватися до управлінської діяльності. Підготовка – це процес, а готовність науковці трактують, з одного боку, як мету, а з іншого – це результат процесу підготовки. Тож підготовку до впровадження інноваційних технологій дослідники називають складною новою формою особистості – комплексним новоутворенням.

О. М. Пехота й А. М. Старева виділяють такі компоненти професійно-педагогічної підготовки керівника:

- знання загальних та предметних методів навчання;
- формування практичних умінь та навичок (інформаційних, організаційних, комунікативних, експлуатаційних, технологічних, дослідницьких, проєкційних, самоосвітніх тощо);
- формування та розвиток організаторських здібностей (директивних, методологічних, технічних, конструктивних, комунікативних тощо);
- розвиток навичок мислення майбутніх фахівців (мислення, ерудиція, пам'ять тощо) [6, с. 24].

У період розвитку освіти складність, багатогранність і взаємозалежність питань управління вимагають нових ідей і методів, які дають перспективи для пошуку найкращих інновацій в управлінні професійними навчальними закладами.

Тому самоуправління як здатність лідера до самокерування та дотримання психологічних та управлінських вимог керівників освіти (за Т. Бабенко) є дуже важливим. Т. Бабенко визначає такі основні принципи самоменеджменту керівника:

- моральності (при прийнятті управлінських рішень, інструктажах персоналу, контролі за персоналом, підборі персоналу та розподілі відповідальності за його психологічними особливостями, проведенні тренінгів із реалізації рішень, використанні різних форм управлінської роботи, роботі з підлеглими, партнерами і реалізації ділових контактів менеджера); діагностика (при плануванні, підготовці та прийнятті адміністративних рішень, контролі за діяльністю та постановці цілей);

- прогностичності (при розробці стратегічної діяльності команди, плануванні);
- комунікативності (при створенні хорошої соціально-психологічної атмосфери в колективі);
- мотиваційності (формують стиль особистої діяльності, щоб найкраще відображати особливості менеджера та колективу, яким він керує);
- емоційно-вольові (при постановці цілей, прийнятті управлінських рішень, здійсненні поточного та підсумкового контролю (для того, щоб ефективно виконувати всі функції управління в освіті);
- етичні (орієнтація на зміст та емоційну мотивацію управлінської діяльності, забезпечення етичних стандартів управління освітою та виховний вплив на інших), мова (ефективне ділове спілкування та різні форми активної діяльності при прийнятті управлінських рішень); організація управління в критичних умовах і стресових ситуаціях;
- фізіологічні (для того, щоб ефективно нести тягар управлінської роботи, вплив керівництва на людей, формуючи серед них позитивне та оптимістичне ставлення);
- фізичні (надають позитивний вплив на навколишнє середовище при формуванні позитивного іміджу керівника організації) [1].

Відповідальний за сучасний навчальний заклад повинен мати навички виконувати ті чи інші професійні функції та соціальні ролі. На цьому етапі соціального розвитку найбільш важливими є такі компетентності керівника закладу освіти:

- здатність ефективно управляти собою, підлеглими та їхнім часом, не зазнаючи тиску та економічних проблем у повсякденному житті;
- можливість сформулювати власні особисті цінності та допомогти встановити розумні настанови для підлеглих;
- вміння чітко визначати особисті та професійні цілі;
- незалежно забезпечувати свої професійні та особисті можливості розвитку;
- володіти творчими та ефективними навичками вирішення професійних, матеріальних, етичних та інших проблем;
- оволодіти навичками, що впливають на підлеглих, не вдаючись до прямих вказівок;
- використовувати розумні методи роботи для засвоєння інформації;
- виявляти здатність створювати та керувати командою (навички командотворення);
- виявляти здатність до інновацій, досліджень та експериментів.

Отже, підготовка майбутніх керівників до впровадження інноваційних технологій є результатом всебічної освіти, цілей та спеціального навчання студентів у цій галузі. Під підготовкою майбутніх керівників до впровадження інноваційних технологій ми розуміємо багатокomпонентний процес трансформації, завдяки якому здійснюється цілеспрямований розвиток усіх структурних компонентів, які забезпечують формування цього виду готовності. Серед основних управлінських компетентностей майбутніх керівників закладів освіти – здатність лідера до самокерування та дотримання психологічних та управлінських вимог керівників освіти і здатність до інновацій.

Список використаних джерел

1. Афанасьєв В. Г. Программно-целевое планирование и управление. Москва: Наука, 1990. 127 с.
2. Ващенко Л. Управління інноваційними процесами. *Директор школи*. № 23–24 (455–456). 2007. С. 53–61.
3. Єльнікова Г. В. Управлінська компетентність. *Бібліотека шкільного світу*. Київ: Ред. загальнопед. газ, 2005. 128 с.
4. Маркіян С. В. Інновації як фактор розвитку освіти. *VI Міжнародна між-дисциплінарна науково-практична конференція*. Харків, 2006. 155 с.
5. Мисик О. С. Теоретичні засади педагогічної інноватики. *Професійна підготовка педагогічних кадрів в умовах інноваційної перебудови української національної освіти: сучасний стан, проблеми, перспективи розвитку: матеріали Міжвузівської науково-практичної конференції (11 жовтня 2007 р.)*. Хмельницький: ХГПА, 2007. 309 с.
6. Пехота О. М., Старєва О. М. Особистісно орієнтоване навчання: підготовка вчителя: монографія. Миколаїв: Іліон, 2005. 272 с.

Распутіна Л. В., д-р мед. наук, професор
кафедри пропедевтики внутрішньої медицини,
Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова,
Україна

Ткаченко Т. В., канд. мед. наук, доцент
кафедри пропедевтики внутрішньої медицини,
Вінницький національний медичний університет
ім. М. І. Пирогова
Україна